Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

8 päivänä joulukuuta 2016*

Ennakkoratkaisupyyntö — Direktiivi 2008/48/EY — Kuluttajansuoja — Kulutusluotto — 2 artiklan 2 kohdan j alakohta — Sopimukset maksuerien muuttamisesta — Maksun lykkäys kuluitta — 3 artiklan f alakohta — Luotonvälittäjät — Luotonantajien nimissä toimivat perintätoimistot

Asiassa C-127/15,

jossa on kyse SEUT 267 artiklan nojalla esitetystä ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Oberster Gerichtshof (ylin tuomioistuin, Itävalta) on esittänyt 17.2.2015 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 12.3.2015, asiassa

Verein für Konsumenteninformation

vastaan

INKO, Inkasso GmbH,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja L. Bay Larsen sekä tuomarit M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan (esittelevä tuomari) ja D. Šváby,

julkisasiamies: E. Sharpston,

kirjaaja: hallintovirkamies C. Strömholm,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 25.2.2016 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Verein für Konsumenteninformation, edustajanaan S. Langer, Rechtsanwalt,

— INKO, Inkasso GmbH, edustajanaan C. Rabl, Rechtsanwalt,

— Saksan hallitus, asiamiehinään T. Henze, M. Hellmann, J. Kemper ja D. Kuon,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään D. Colas ja S. Ghiandoni,

— Liettuan hallitus, asiamiehinään K. Dieninis, D. Kriaučiūnas ja J. Nasutavičienė,

— Euroopan komissio, asiamiehinään S. Grünheid ja G. Goddin,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

kuultuaan julkisasiamiehen 21.7.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee kulutusluottosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta 23.4.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/48/EY (EUVL 2008, L 133, s. 66 ja oikaisut EUVL 2009, L 207, s. 14; EUVL 2010, L 199, s. 40; EUVL 2011, L 234, s. 46 ja EUVL 2015, L 36, s. 15) 2 artiklan 2 kohdan j alakohdan ja 3 artiklan f alakohdan tulkintaa.

2 Tämä kysymys on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Verein für Konsumenteninformation (kuluttajavalistusjärjestö, jäljempänä järjestö) ja INKO, Inkasso GmbH (jäljempänä Inko) ja jossa on kyse viimeksi mainitun käytännöstä tehdä kuluttajien kanssa maksuerien muuttamista koskevia sopimuksia velan maksun lykkäämiseksi ilman, että se olisi antanut kuluttajille ennen sopimuksen tekoa annettavia tietoja.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Direktiivin 2008/48 johdanto-osan 24 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Kuluttajan on saatava kattavat tiedot ennen luottosopimuksen tekemistä riippumatta siitä, onko luoton markkinoinnissa mukana luotonvälittäjää. Ennen sopimuksen tekoa annettavia tietoja koskevia vaatimuksia olisi sen vuoksi yleensä sovellettava myös luotonvälittäjiin. Jos tavaroiden toimittajat ja palveluiden suorittajat toimivat luotonvälittäjinä sivutoimisesti, ei ole kuitenkaan aiheellista rasittaa heitä oikeudellisella velvoitteella antaa tietoja ennen sopimuksen tekoa tämän direktiivin mukaisesti. Tavaroiden toimittajia ja palveluiden suorittajia voidaan pitää sivutoimisina luotonvälittäjinä esimerkiksi silloin, kun toiminta luotonvälittäjänä ei ole heidän elinkeino-, liike- tai ammattitoimintansa päätarkoitus. Tällöinkin saavutetaan riittäväntasoinen kuluttajansuoja, sillä luotonantaja on velvollinen varmistamaan, että kuluttaja saa ennen sopimuksen tekoa täydelliset tiedot joko välittäjältä, jos luotonantaja ja välittäjä niin sopivat, tai jollakin muulla asianmukaisella tavalla.”

4 Tämän direktiivin 2 artiklassa, jonka otsikko on ”Soveltamisala”, säädetään seuraavaa:

”1. Tätä direktiiviä sovelletaan luottosopimuksiin.

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta seuraavaan:

– –

f) luottosopimukset, joiden mukaan luotto myönnetään korotta ja ilman muita maksuja, sekä luottosopimukset, joiden nojalla luotto on maksettava takaisin kolmen kuukauden kuluessa ja joissa edellytetään vain vähäisten maksujen suorittamista;

– –

j) luottosopimukset, jotka koskevat maksutonta olemassa olevan velan maksamisen lykkäystä;

– –

6. Jäsenvaltiot voivat säätää, että vain 1–4, 6, 7 ja 9 artiklaa, 10 artiklan 1 kohtaa, 10 artiklan 2 kohdan a–i, l ja r alakohtaa, 10 artiklan 4 kohtaa sekä 11, 13, 16 ja 18–32 artiklaa sovelletaan luottosopimuksiin, joissa edellytetään luotonantajan ja kuluttajan sopivan maksujen lykkäämistä tai takaisinmaksua koskevista järjestelyistä silloin, kun kuluttaja ei ole noudattanut alkuperäistä luottosopimusta, ja jos

a) tällaisten järjestelyjen avulla vältettäisiin todennäköisesti tällaista sopimuksen noudattamatta jättämistä koskeva tuomioistuinmenettely; ja

b) ehdot eivät tämän myötä muuttuisi kuluttajan kannalta epäedullisemmiksi kuin ne, joista on määrätty alkuperäisessä luottosopimuksessa.

– –”

5 Mainitun direktiivin 3 artiklassa, jonka otsikko on ”Määritelmät”, säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

– –

b) ’luotonantajalla’ luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka elinkeino-, liike- tai ammattitoiminnassaan myöntää tai lupaa myöntää luottoja;

c) ’luottosopimuksella’ sopimusta, jonka mukaan luotonantaja myöntää tai lupaa myöntää kuluttajalle luottoa maksun lykkäyksen, lainan tai muun vastaavan taloudellisen järjestelyn muodossa, lukuun ottamatta palvelun jatkuvaa suorittamista tai samantyyppisten tavaroiden jatkuvaa toimittamista koskevia sopimuksia, joiden mukaan kuluttaja maksaa palvelut tai tavarat niiden toimittamisen ajan maksuerissä;

– –

f) ’luotonvälittäjällä’ luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka ei toimi luotonantajana ja joka elinkeino-, liike- tai ammattitoiminnassaan rahallista tai muuna taloudellisena etuna sovittua korvausta vastaan:
   i) esittelee tai tarjoaa kuluttajille luottosopimuksia,
   ii) avustaa kuluttajia tekemällä luottosopimusten suhteen muita kuin i alakohdassa tarkoitettuja valmisteluja, tai
   iii) tekee luotonantajan puolesta luottosopimuksia kuluttajien kanssa;

g) ’kuluttajalle aiheutuvilla luoton kokonaiskustannuksilla’ kaikkia kustannuksia, mukaan luettuina korko, palkkiot, verot ja muunlaiset maksut, jotka kuluttajan on maksettava luottosopimuksen yhteydessä ja jotka ovat luotonantajan tiedossa, notaarikuluja lukuun ottamatta; näihin kustannuksiin kuuluvat myös luottosopimukseen liittyvien lisäpalveluiden kustannukset, erityisesti vakuutusmaksut, jos palvelusopimuksen tekeminen on pakollista luoton saamiseksi joko yleensä tai markkinoiduin ehdoin,

h) ’kuluttajan maksettavaksi tulevalla kokonaismäärällä’ luoton kokonaismäärän ja kuluttajalle aiheutuvien luoton kokonaiskustannusten yhteismäärää;

i) ’todellisella vuosikorolla’ kuluttajalle aiheutuvia luoton kokonaiskustannuksia ilmaistuna luoton kokonaismäärälle laskettuna vuosikorkona, johon soveltuvissa tapauksissa sisältyy 19 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut kustannukset;

– –”

6 Direktiivin 2008/48 5 artiklan, jonka otsikko on ”Ennen sopimuksen tekoa annettavat tiedot”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Luotonantajan ja luotonvälittäjän on hyvissä ajoin ennen kuin luottosopimus tai tarjous sitoo kuluttajaa annettava kuluttajalle luotonantajan tarjoamien sekä mahdollisten kuluttajan ilmoittamien mieltymysten ja tietojen pohjalta eri tarjousten vertailemiseen tarvittavat tiedot, jotta tämä voi tehdä perustellun päätöksen luottosopimuksen tekemisestä. – –”

7 Tämän direktiivin 6 artiklan, jonka otsikko on ”Ennen sopimuksen tekemistä annettavia tietoja koskevat vaatimukset eräiden tilinylitysmahdollisuutena myönnettäviä luottoja koskevien sopimusten ja eräiden erityisten luottosopimusten yhteydessä”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Luotonantajan ja tapauksen mukaan luotonvälittäjän on hyvissä ajoin ennen kuin 2 artiklan 3, 5 ja 6 kohdassa tarkoitettu luottosopimus tai luottosopimusta koskeva tarjous sitoo kuluttajaa annettava kuluttajalle luotonantajan tarjoamien luottoehtojen sekä mahdollisten kuluttajan ilmoittamien mieltymysten ja tietojen pohjalta eri tarjousten vertailemiseen tarvittavat tiedot, jotta tämä voi tehdä perustellun päätöksen luottosopimuksen tekemisestä.

– –”

8 Mainitun direktiivin 7 artiklassa, jonka otsikko on ”Poikkeukset ennen sopimuksen tekemistä annettavia tietoja koskevista vaatimuksista”, säädetään seuraavaa:

”Edellä olevaa 5 ja 6 artiklaa ei sovelleta tavaroiden toimittajiin tai palveluiden suorittajiin, jotka toimivat luotonvälittäjinä vain sivutoimisesti. Tämä ei rajoita luotonantajan velvollisuutta varmistaa, että kuluttaja saa mainituissa artikloissa tarkoitetut ennen sopimuksen tekoa annettavat tiedot.”

9 Saman direktiivin 21 artiklassa, jonka otsikko on ”Luotonvälittäjien tietyt velvollisuudet kuluttajiin nähden”, säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on varmistettava, että:

a) luotonvälittäjä ilmoittaa mainoksissa ja kuluttajille tarkoitetuissa asiakirjoissa valtuuksiensa laajuuden, erityisesti sen, työskenteleekö luotonvälittäjä yksinomaan yhden tai useamman luotonantajan kanssa vai riippumattomana luotonvälittäjänä;

b) jos kuluttajan on maksettava luotonvälittäjälle tämän palveluista, maksun suuruus ilmoitetaan kuluttajalle ja siitä tehdään kuluttajan ja luotonvälittäjän välillä sopimus kirjallisesti tai muulla pysyvällä välineellä;

c) jos kuluttajan on maksettava luotonvälittäjälle tämän palveluista, luotonvälittäjä ilmoittaa maksun suuruuden luotonantajalle todellisen vuosikoron laskentaa varten.”

Itävallan oikeus

10 Kulutusluottolain, joka annettiin 20.5.2010 (Verbraucherkreditgesetz, jäljempänä VKrG; BGBl. I, 28/2010), 6 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Luotonantajan on hyvissä ajoin ennen kuin luottosopimus tai -tarjous sitoo kuluttajaa annettava kuluttajalle luotonantajan tarjoamien luoton ehtojen sekä mahdollisten kuluttajan ilmoittamien mieltymysten ja tietojen pohjalta eri tarjousten vertailemiseen tarvittavat tiedot, jotta tämä voi tehdä perustellun päätöksen luottosopimuksen tekemisestä. Nämä tiedot on toimitettava kirjallisesti tai muulla pysyvällä välineellä ja niissä on mainittava muun muassa seuraavat seikat:

1) luottotyyppi

– –

3) luoton kokonaismäärä ja sen nostoa koskevat ehdot

4) luottosopimuksen kesto

– –

7) todellinen vuosikorko ja kuluttajalle aiheutuvat kokonaiskustannukset edustavan esimerkin avulla esitettynä siten, että mainitaan kaikki kyseisen koron laskemiseen käytetyt oletukset 27 §:n mukaisesti; – –

– –

8. 1–7 alakohdassa säädettyjä tiedonantovelvollisuuksia sovelletaan myös luotonvälittäjään, jos se ei ole sellainen tavaroiden toimittaja tai palveluiden suorittaja, joka osallistuu luotonantoon vain sivutoimisesti.”

11 VKrG:n 25 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. – – 2 jakson säännöksiä sovelletaan sopimuksiin, joilla elinkeinonharjoittaja myöntää kuluttajalle korvausta vastaan maksun lykkäyksen tai muun taloudellisen järjestelyn. – –

2. – – Käteishinta sekä tavara tai palvelu on myös ilmoitettava ennen sopimuksen tekoa annettavissa tiedoissa (6 §:n 1 momentti) – –”

12 Siviililain (Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch) 1000 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Jos korkojen suuruudesta ei ole sovittu tai ne perustuvat lakiin, korkoa on maksettava 4 prosentin vuosikoron mukaan, jos ei laissa toisin säädetä.”

13 Tämän lain 1333 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Vahingoista, joita velallinen on aiheuttanut velkojalleen rahasaatavan maksun viivästymisellä, hyvitetään lakisääteiset korot (1000 §:n 1 momentti).

2. Velkoja voi vaatia lakisääteisten korkojen lisäksi korvausta myös velallisen hänelle aiheuttamista muista vahingoista, erityisesti välttämättömistä kustannuksista, joita aiheutuu tarkoituksenmukaisista oikeudenkäynnin ulkopuolisista perintätoimista, siltä osin kuin nämä ovat asianmukaisessa suhteessa perittävään saatavaan.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

14 Järjestö on Itävallan lainsäädännön mukaan toimivaltainen nostamaan kollektiivisia kieltokanteita suojellakseen kuluttajien etuja.

15 Inkolla on perintätoimisto. Se lähettää toimintansa puitteissa velallisille velkojien puolesta perintäkirjeitä, joissa se mainitsee avoimen saatavan määrän erääntyneine korkoineen ja omat perintämaksunsa. Se vaatii velallisia joko maksamaan velkansa kolmen päivän kuluessa tai täyttämään vakiolomakkeen, jossa hyväksytään suunnitelma velkojen maksamisesta erissä, ja palauttamaan suunnitelman sille. Velkojat tunnustavat sopimuksella saatavan, ”mukaan lukien siitä ilmenevälle kestolle laskettavat korot ja selvityskulut”. He sitoutuvat maksamaan velkansa tietyn suuruisina kuukausierinä mainitun suunnitelman mukaisesti, jolloin maksut kohdistetaan ensin Inkon kuluihin ja tämän jälkeen velkojien saatavaan ja korkoihin.

16 Järjestö esitti Handelsgericht Wienille (Wienin kauppatuomioistuin, Itävalta) vaatimuksen siitä, että Inkoa kiellettäisiin tekemästä kuluttajien kanssa maksun lykkäyksiä koskevia sopimuksia velkojen takaisinmaksusta ilmoittamatta ennalta VKrG:n 6 §:ssä mainittuja tietoja.

17 Mainittu tuomioistuin hyväksyi 14.11.2013 antamallaan tuomiolla järjestön vaatimuksen.

18 Oberlandesgericht Wien (Wienin ylempi alueellinen tuomioistuin, Itävalta), jolle tästä tuomiosta valitettiin, muutti sitä osittain 30.7.2014 antamallaan tuomiolla.

19 Sekä järjestö että Inko tekivät tästä tuomiosta revisiovalituksen ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle.

20 Viimeksi mainittu huomauttaa, että Inkon kaltainen perintätoimisto toimii ammattimaisesti ja rahoittaa toimintansa laskuttamalla erilaisia kuluja. Se ehdottaa velallisille luotonantajien nimissä maksun lykkäystä tai maksuerien muuttamista koskevien sopimusten tekoa.

21 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Inkon toimialana on ensisijaisesti saatavien periminen. Tässä yhteydessä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, voidaanko Inkon kaltainen perintätoimisto, jonka toiminnalla luotonvälittäjänä on vain toissijainen luonne sen pääasiallisesti harjoittamaan muuhun ammattimaiseen toimintaan nähden, katsoa direktiivin 2008/48 3 artiklan f alakohdassa tarkoitetuksi ”luotonvälittäjäksi”.

22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa Itävallan lainsäädännössä säädetyistä velan maksun viivästymisen taloudellisista seurauksista, että velallisen on paitsi maksettava 4 prosentin lakisääteinen korko myös korvattava muut luotonantajalle aiheutuneet vahingot mukaan lukien velan perintään liittyvät kulut siltä osin kuin ne ovat kohtuulliset.

23 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, ettei järjestö ole osoittanut sitä, että Inkon maksunsa laiminlyöville luotonottajille asettamien korkojen ja kulujen määrät ylittäisivät ne määrät, jotka luotonantajille on Itävallan lainsäädännön mukaan maksettava, kun ne myöntävät maksun lykkäyksiä tällaisille velallisille.

24 Tämän vuoksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, voidaanko Inkon kuluttajien kanssa velkojen maksuerien muuttamisesta tekemät sopimukset, jotka koskevat velan maksamisen lykkäystä, katsoa tehdyksi direktiivin 2008/48 2 artiklan 2 kohdan j alakohdassa tarkoitetulla tavalla ”maksutta” ja tämän vuoksi sulkea tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle.

25 Näin ollen Oberster Gerichtshof (ylin tuomioistuin, Itävalta) on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko perintätoimistoa, joka tarjoaa ammattimaisesti harjoittamansa perinnän yhteydessä toimeksiantajiensa nimissä niiden velallisille luoton takaisinmaksua maksuerissä koskevien sopimusten tekemistä, missä yhteydessä se laskuttaa toiminnastaan kuluja, jotka tulevat viime kädessä luotonottajien maksettaviksi, pidettävä direktiivin 2008/48 3 artiklan f alakohdassa tarkoitettuna ’luotonvälittäjänä’?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi:

Onko luoton takaisinmaksua maksuerissä koskeva sopimus, joka tehdään perintätoimiston välityksellä luotonottajan ja luotonantajan välillä, direktiivin 2008/48 2 artiklan 2 kohdan j alakohdassa tarkoitettu ’maksuton velan maksamisen lykkäys’, jos luotonottaja sitoutuu siinä ainoastaan maksamaan avoimen saatavan sekä sellaiset korot ja kulut, jotka hänen olisi pitänyt maksaa maksuviivästyksen perusteella muutenkin lain nojalla – eli myös ilman tällaista sopimusta?”

Ennakkoratkaisukysymykset

Toinen kysymys

26 Toisella kysymyksellään, jota on tarkasteltava ensiksi, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko direktiivin 2008/48 2 artiklan 2 kohdan j alakohtaa tulkittava siten, että luoton maksuerien muuttamista koskeva sopimus, joka on tehty perintätoimiston välityksellä kuluttajan maksuhäiriön vuoksi tämän ja luotonantajan välillä, on tehty tässä säännöksessä tarkoitetulla tavalla ”maksutta”, kun kuluttaja sitoutuu tässä sopimuksessa maksamaan takaisin luoton kokonaismäärän sekä korot ja kulut, jotka hänen olisi pitänyt maksaa kansallisen lainsäädännön nojalla ilman mainittua sopimusta.

27 Tähän kysymykseen vastaamiseksi on aluksi todettava, että direktiivissä 2008/48 säädetään kulutusluottojen osalta täydellisestä ja pakottavasta yhdenmukaistamisesta useilla keskeisillä aloilla, minkä katsotaan olevan tarpeen, jotta varmistetaan, että Euroopan unionin kaikki kuluttajat voivat käyttää hyväkseen etujensa korkeatasoista ja yhtäläistä suojaa, ja jotta voidaan helpottaa kulutusluottoja koskevien toimivien sisämarkkinoiden syntymistä (ks. tuomio 18.12.2014, CA Consumer Finance, C-449/13, EU:C:2014:2464, 21 kohta).

28 Tätä direktiiviä sovelletaan sen 2 artiklan 1 kohdan mukaan luottosopimuksiin, lukuun ottamatta muun muassa tämän artiklan 2 kohdan j alakohdan mukaan luottosopimuksia, jotka koskevat olemassa olevan velan maksamisen lykkäystä kuluitta.

29 Luottosopimuksen käsitteestä on yhtäältä todettava, että se määritellään mainitun direktiivin 3 artiklan c alakohdassa siten, että sillä tarkoitetaan sopimusta, jonka mukaan luotonantaja myöntää tai lupaa myöntää kuluttajalle luottoa maksun lykkäyksen, lainan tai muun vastaavan taloudellisen järjestelyn muodossa, lukuun ottamatta palvelun jatkuvaa suorittamista tai samantyyppisten tavaroiden jatkuvaa toimittamista koskevia sopimuksia, joiden mukaan kuluttaja maksaa palvelut tai tavarat niiden toimittamisen ajan maksuerissä.

30 On todettava, että mainitussa säännöksessä määritelty luottosopimuksen käsite on erityisen laaja ja kattaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen sopimuksen, jolla muutetaan olemassa olevan velan maksueriä.

31 Tältä osin direktiivin 2008/48 2 artiklan 6 kohdasta ilmenee nimenomaisesti, että direktiiviä sovelletaan lähtökohtaisesti sopimuksiin, joissa edellytetään luotonantajan ja kuluttajan sopivan maksujen lykkäämistä tai takaisinmaksua koskevista järjestelyistä silloin, kun kuluttaja ei ole noudattanut alkuperäistä luottosopimusta.

32 Tällä perusteella tällaisen joko luotonantajan suoraan tai luotonvälittäjän tämän luotonantajan nimissä kuluttajan kanssa tekemän sopimuksen on katsottava olevan mainitun direktiivin 3 artiklan c alakohdassa tarkoitettu ”luottosopimus”, ellei direktiivin 2 artiklan 2 kohdassa säädetyistä poikkeuksista muuta johdu.

33 On kuitenkin toisaalta arvioitava, onko tällainen sopimus tehty saman direktiivin 2 artiklan 2 kohdan j alakohdassa tarkoitetulla tavalla ”maksutta”, kun kuluttaja sitoutuu korvaamaan luoton kokonaismäärän sekä maksamaan korot ja kulut, jotka hänen olisi pitänyt ilman sopimusta maksaa kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

34 Vaikka direktiivissä 2008/48 ei määritellä erityisesti käsitettä ”maksut”, on todettava, että tämän direktiivin 3 artiklan g alakohdan mukaan on niin, että kuluttajalle aiheutuvilla luoton kokonaiskustannuksilla tarkoitetaan kaikkia kustannuksia, jotka kuluttajan on maksettava luottosopimuksen yhteydessä ja jotka ovat luotonantajan tiedossa (ks. tuomio 21.4.2016, Radlinger ja Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, 84 kohta).

35 Direktiivin 2008/48 3 artiklan c alakohdassa tarkoitetut erityisen laajat luottosopimuksen käsitteen sekä tämän direktiivin 3 artiklan g alakohdassa tarkoitetun käsitteen ”kuluttajalle aiheutuvat luoton kokonaiskustannukset” määritelmät vastaavat edellä 27 kohdassa todettua mainitulla direktiivillä tavoiteltua päämäärää sikäli kuin niillä voidaan varmistaa laaja kuluttajansuoja.

36 Myös kaikenlaista saman direktiivin soveltamisalan rajoittamista sen 2 artiklan 2 kohdan nojalla on tulkittava tämä päämäärä huomioiden.

37 Näin ollen on niin, että kun kuluttaja sitoutuu sopimuksella, jossa määrätään olemassa olevan velan uusista maksuehdoista, maksamaan paitsi luoton kokonaismäärän myös korot tai kulut, joista ei ole määrätty alkuperäisessä sopimuksessa, jonka sanamuodon mukaan maksamatta oleva luotto on myönnetty, tällaista sopimusta ei voida katsoa tehdyksi direktiivin 2008/48 2 artiklan 2 kohdan j alakohdassa tarkoitetulla tavalla ”maksutta”.

38 Käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Inkon kuluttajille maksuhäiriöiden johdosta ehdottamissa luoton maksuerien muuttamista koskevissa sopimuksissa määrätään, että kuluttajat sitoutuvat maksamaan velkansa kuukausierissä, jolloin maksut kohdistetaan ensin Inkon kuluihin ja tämän jälkeen velan maksamatta olevaan pääomaan ja korkoihin.

39 Tällaisen sopimuksen, jossa määrätään kuluttajan velvollisuudesta maksaa perintätoimiston, käsiteltävässä asiassa Inkon, kulut, joista ei ollut määrätty alkuperäisessä luottosopimuksessa, ei voida katsoa olevan direktiivin 2008/48 2 artiklan 2 kohdan j alakohdassa tarkoitettu ”maksuton” lykkäys.

40 Kun otetaan huomioon edellä 27 kohdassa mainittu tavoite varmistaa kaikkien kuluttajien etujen korkeatasoinen suoja, tällaisessa sopimuksessa määrättyjen korkojen ja kulujen yhteismäärät eivät voi vaikuttaa tällaiseen toteamukseen, vaikka ne eivät ylittäisi niitä määriä, jotka olisi maksettava soveltuvan kansallisen lainsäädännön mukaisesti maksun viivästymisen johdosta, jos asianosaisten välillä ei olisi sopimusta.

41 Toiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, että direktiivin 2008/48 2 artiklan 2 kohdan j alakohtaa on tulkittava siten, että luoton maksuerien muuttamista koskevaa sopimusta, joka on tehty perintätoimiston välityksellä kuluttajan maksuhäiriön vuoksi tämän ja luotonantajan välillä, ei ole tehty

tässä säännöksessä tarkoitetulla tavalla ”maksutta”, kun kuluttaja sitoutuu kyseisellä sopimuksella maksamaan luoton kokonaismäärän lisäksi korkoja ja kuluja, joista ei ole määrätty alkuperäisessä sopimuksessa, jonka mukaan mainittu luotto myönnettiin.

Ensimmäinen kysymys

42 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään, jota on tarkasteltava toiseksi, onko direktiivin 2008/48 3 artiklan f alakohtaa ja 7 artiklaa tulkittava siten, että perintätoimisto, joka tekee luotonantajan nimissä sopimuksen maksamatta olevan luoton maksuerien muuttamisesta mutta joka toimii luotonvälittäjänä vain sivutoimisesti, on katsottava tämän 3 artiklan f alakohdassa tarkoitetuksi ”luotonvälittäjäksi”, johon sovelletaan tämän direktiivin 5 ja 6 artiklan mukaista velvollisuutta antaa kuluttajalle tietoja ennen sopimuksen tekoa.

43 Tästä on muistettava, että mainitun 3 artiklan f alakohdan mukaan ”luotonvälittäjä” on luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka ei toimi luotonantajana ja joka elinkeino-, liike- tai ammattitoiminnassaan rahallista tai muuna taloudellisena etuna sovittua korvausta vastaan esittelee tai tarjoaa kuluttajille luottosopimuksia, avustaa kuluttajia tekemällä luottosopimusten suhteen valmisteluja tai tekee luotonantajan puolesta luottosopimuksia kuluttajien kanssa.

44 Näin ollen Inkon kaltainen perintätoimisto, joka toimii luotonantajan nimissä tehdäkseen maksamatta olevan luoton maksuerien muuttamista koskevan sopimuksen, jonka mukaan kuluttaja sitoutuu maksamaan takaisin luoton kokonaismäärän ja maksamaan korkoja ja kuluja, on katsottava tässä säännöksessä tarkoitetuksi ”luotonvälittäjäksi”.

45 Pääasian riita koskee kysymystä siitä, onko Inkon kaltainen perintätoimisto luotonvälitystoimintansa nojalla velvollinen antamaan kuluttajille ennen sopimuksen tekemistä VKrG:n 6 artiklassa, jolla direktiivin 2008/48 5 artikla on saatettu osaksi Itävallan oikeutta, tarkoitettuja tietoja.

46 Tästä on huomattava, että tällaisella luotonvälittäjällä on lähtökohtaisesti mainitun direktiivin 5 ja 6 artiklassa säädetty velvollisuus antaa kuluttajalle tietoja ennen sopimuksen tekemistä.

47 Direktiivin 2008/48 7 artiklan ensimmäisen virkkeen mukaisesti tätä velvollisuutta ei kuitenkaan sovelleta tavaroiden toimittajiin tai palveluiden suorittajiin, jotka toimivat luotonvälittäjinä vain sivutoimisesti. Tältä osin tämän direktiivin johdanto-osan 24 perustelukappaleessa todetaan, että näitä tavaroiden toimittajia tai palvelujen suorittajia voidaan pitää sivutoimisina luotonvälittäjinä esimerkiksi silloin, kun toiminta luotonvälittäjänä ei ole heidän elinkeino-, liike- tai ammattitoimintansa päätarkoitus.

48 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkastettava, voidaanko kaikki pääasiassa kyseessä olevat seikat, muun muassa kyseisen luotonvälittäjän toiminnan päätarkoitus, huomioon ottaen katsoa, että se toimii sivutoimisena luotonvälittäjänä tämän direktiivin 7 artiklan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitetulla tavalla.

49 Samanaikaisesti on todettava, ettei poikkeus luotonvälittäjän velvollisuudesta antaa kuluttajalle tietoja ennen sopimuksen tekemistä vaikuta direktiivin 2008/48 3 artiklan f alakohdassa tarkoitettuun luotonvälittäjän käsitteeseen, vaan sillä pelkästään suljetaan pois välittäjinä vain sivutoimisesti toimivien henkilöiden direktiivin 5 ja 6 artiklassa säädetty velvollisuus antaa tietoja ennen sopimuksen tekoa, kun taas mainitun direktiivin muita säännöksiä, muun muassa sen 21 artiklaa, joka liittyy luotonvälittäjien tiettyihin velvollisuuksiin kuluttajiin nähden, sovelletaan edelleen näihin henkilöihin.

50 Myöskään tämä poikkeus ei vaikuta direktiivissä 2008/48 säädettyyn kuluttajansuojan tasoon.

51 Tältä osin on niin, kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 28–30 kohdassa, että tämän direktiivin 5 ja 6 artiklassa säädetyllä luotonantajan ja tapauksesta riippuen luotonvälittäjän velvollisuudella antaa ennen sopimuksen tekemistä tietoja kuluttajalle edistetään edellä 27 kohdassa mainitun tavoitteen varmistaa kaikkien kuluttajien etujen korkeatasoinen suoja saavuttamista (ks. vastaavasti tuomio 18.12.2014, CA Consumer Finance, C-449/13, EU:C:2014:2464, 21 kohta ja tuomio 21.4.2016, Radlinger ja Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, 61 kohta).

52 Kuten mainitun direktiivin 7 artiklan toisesta virkkeestä ilmenee, kun otetaan huomioon sen johdanto-osan 24 perustelukappale, direktiivin 2008/48 7 artiklan ensimmäisessä virkkeessä tavaroiden toimittajien tai palveluiden suorittajien, jotka toimivat luotonvälittäjinä vain sivutoimisesti, osalta säädetty poikkeus ei rajoita luotonantajan velvollisuutta varmistaa, että kuluttaja saa tämän direktiivin 5 ja 6 artiklassa tarkoitetut ennen sopimuksen tekoa annettavat tiedot.

53 Edellä esitetyillä perusteilla ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2008/48 3 artiklan f alakohtaa ja 7 artiklaa on tulkittava siten, että perintätoimisto, joka tekee luotonantajan nimissä sopimuksen maksamatta olevan luoton maksuerien muuttamisesta mutta joka toimii luotonvälittäjänä vain sivutoimisesti, mitä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on arvioitava, on katsottava tämän 3 artiklan f alakohdassa tarkoitetuksi ”luotonvälittäjäksi”, johon ei sovelleta tämän direktiivin 5 ja 6 artiklan mukaista velvollisuutta antaa kuluttajalle tietoja ennen sopimuksen tekoa.

Oikeudenkäyntikulut

54 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Kulutusluottosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta 23.4.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/48/EY 2 artiklan 2 kohdan j alakohtaa on tulkittava siten, että luoton maksuerien muuttamista koskevaa sopimusta, joka on tehty perintätoimiston välityksellä kuluttajan maksuhäiriön vuoksi tämän ja luotonantajan välillä, ei ole tehty tässä säännöksessä tarkoitetulla tavalla ”maksutta”, kun kuluttaja sitoutuu kyseisellä sopimuksella maksamaan luoton kokonaismäärän lisäksi korkoja ja kuluja, joista ei ole määrätty alkuperäisessä sopimuksessa, jonka mukaan mainittu luotto myönnettiin.**

2) **Direktiivin 2008/48 3 artiklan f alakohtaa ja 7 artiklaa on tulkittava siten, että perintätoimisto, joka tekee luotonantajan nimissä sopimuksen maksamatta olevan luoton maksuerien muuttamisesta mutta joka toimii luotonvälittäjänä vain sivutoimisesti, mitä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on arvioitava, on katsottava tämän 3 artiklan f alakohdassa tarkoitetuksi ”luotonvälittäjäksi”, johon ei sovelleta tämän direktiivin 5 ja 6 artiklan mukaista velvollisuutta antaa kuluttajalle tietoja ennen sopimuksen tekoa.**

Allekirjoitukset